

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกาย สำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี

อภิวัฒน์ ปัญญาณี* ไผ่ตรี ไชยมงคล**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง ความต้องการจำเป็น และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี วิธีดำเนินการวิจัย ใช้แบบสอบถามสอบถามจากผู้สูงอายุที่มาใช้บริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายในจังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) จำนวน 400 คน นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ เพื่อหาความต้องการจำเป็นทั้ง 7 ด้าน แล้วสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี โดยนำมาจากข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 2 ข้อ ของแต่ละด้าน จากนั้นประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 13 คน โดยใช้มาตรฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$) สภาพที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$) ความต้องการจำเป็น โดยรวมมีค่า $PNI_{Modified}=0.20$ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี มีดังนี้ 1) ด้านการบริการ ควรมีการบำรุงรักษาสภาพของอุปกรณ์กีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุให้ได้มาตรฐาน สะอาด ปลอดภัย และพร้อมใช้งานเสมอ 2) ด้านราคา สำหรับผู้สูงอายุควรจัดเก็บค่าบริการให้มีความเหมาะสม หรือไม่เก็บค่าบริการ 3) ด้านสถานที่ ควรมีการป้องกันและรักษาความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีจุดปฐมพยาบาล ห้องปฐมพยาบาล 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด ควรมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุ เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา การบริการทดสอบสมรรถภาพ 5) ด้านบุคคล ควรมีผู้ฝึกสอนและเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถในการแนะนำการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุที่ถูกต้องและชัดเจน และสามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้ 6) ด้านกระบวนการ ควรมีการจัดทำเอกสารหรือป้ายแนะนำ ข้อพึงปฏิบัติ ข้อควรระวังในการใช้บริการ และเตรียมพร้อมแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน 7) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ควรมีการตกแต่งพื้นที่และจัดทำแผนผังของสนามกีฬาเพื่อความสะดวกในการใช้บริการสำหรับผู้สูงอายุ

สรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี ได้ทำการประเมินจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยของทั้ง 4 มิติ มากกว่า 3.50 ในทุกด้าน ดังนั้น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรีได้

*อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี

**ดร. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี

ติดต่อผู้พิมพ์ : อภิวัฒน์ ปัญญาณี,

E-mail : luis_garcia_lfc@hotmail.com,

มือถือ : 0971350088

รับบทความ 30 เมษายน 2564

แก้ไขบทความ 28 เมษายน 2565

ตอบรับ 30 เมษายน 2565

คำสำคัญ: ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย, สภาพที่คาดหวัง, ความต้องการจำเป็น, บริการทางการกีฬาและ
การออกกำลังกาย, ผู้สูงอายุ

Policy Recommendation to Develop Sports and Exercise Services For Elderly in Chon Buri Province

Apiwat Panyamee* Maitree Chaimongkol**

Abstract

This research aimed to study current and expected conditions to identify the needs and create policy recommendations for sports and exercise services for the elderly in Chon Buri Province. The research methodology was conducted by using questionnaires from the 400 elderly who have used sports and exercise services in Chon Buri, based on the concepts of the marketing mix (7 Ps). The data analysis was implemented through the mean standard deviation and Priority Needs Index Modified (PNI_{Modified}) to identify the needs in 7 aspects that would be used to establish policy recommendations in order to develop sports and exercise services for the elderly in Chon Buri. In addition, the policy recommendations would represent the needs of the elderly in Chon Buri. The policy recommendations were extracted from 2 most important needs in each aspect. The policy recommendations were then evaluated by 13 stakeholders using Stufflebeam's Standard Evaluation Model.

According to the research results, it was found that current conditions are at high level (=3.50) expected conditions are at high level (=4.39) for priority needs PNI_{Modified}=0.20 and the policy recommendation to develop sports and exercises for elderly in Chon Buri consisted of 7 aspects. 1) Product or Service, the condition of sports and exercise equipment for the elderly should always be maintained to be clean, safe, and ready for use. 2) Price, the affordable service fee should be charged, or the service should be provided free of charge. 3) Place, there should be protection and safety for the elderly with first-aid area for the elderly. 4) Promotion, activities, such as organizing sports events for the elderly or fitness testing services for the elderly, should be provided. 5) People, there should be knowledgeable trainers and staff to recommend correct and clear exercises for the elderly and be able to provide first aid to the elderly. 6) Process, a document or label for advice, a code of practice, and precautions for using the service should be provided; also, the staff should be prepared

*Lecturer, Faculty of Liberal Arts, Thailand National Sports University Chon Buri Campus

**Ph.D., Faculty of Liberal Arts, Thailand National Sports University Chon Buri Campus

Contact : Apiwat Panyamee, E-mail. : luis_garcia_lfc@hotmail.com, Mobile : 0971350088

Received April 30, 2021 ; revised April 28, 2022 ; accepted April 30, 2022

to solve problems in an emergency situation. 7) Physical evidence and presentation, the area should be decorated, and there should be a sign showing the layout of the stadium for the convenience of the elderly.

In conclusion, policy recommendations for sports and exercise services for the elderly in Chon Buri Province were evaluated by the stakeholders. The evaluation results of policy recommendations demonstrated the mean of all our dimensions was greater than 3.50 in all aspects. Therefore, the policy recommendations can be used for the development of sports and exercise services for the elderly in Chon Buri.

Keywords: Policy Recommendation, Expected Conditions, Priority Needs, Sports and Exercise Services, Elderly

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มีการบัญญัติเรื่องการกีฬาและบพาทหน้าี่ของการกีฬาไว้ว่า “รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง” และยังมีวิสัยทัศน์ในแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560-2564) ที่กล่าวว่า “การกีฬาเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตประชาชนทุกภาคส่วน” ซึ่งการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าและมีศักยภาพนั้น ปัจจัยสำคัญคือ การพัฒนาประชาชนของประเทศ ด้วยเหตุนี้การออกกำลังกายจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการออกกำลังกายเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประชาชน เพราะการออกกำลังกายทำให้สุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตแข็งแรงสมบูรณ์ ส่งผลให้ประชาชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง นำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Ministry of Tourism and Sports, 2017)

จากการประเมินแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (ช่วงปี พ.ศ. 2555-2559) ได้มีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการดำเนินงาน ในเรื่องของการสร้างระบบการดูแลสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสมรรถภาพในการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง โดยมีการกำหนดนโยบายเพื่อผู้สูงอายุทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และได้มีการปรับปรุงเป็นแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2545-2565) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2 พ.ศ. 2563 ขึ้น โดยมียุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ มาตราการที่ 1 ส่งเสริมสุขภาพป้องกันการเจ็บป่วยและดูแลตนเองเบื้องต้น โดยให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุและครอบครัว (Ministry of Social Development and Human Security, 2018)

จังหวัดชลบุรีนั้น ได้รับเลือกให้เป็นเมืองกีฬาต้นแบบจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยการกีฬาแห่งประเทศไทย ที่ดำเนินการคัดเลือกจังหวัดต้นแบบในการจัดตั้งเมืองกีฬา (Sports City) ตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560-2564) โดยจังหวัดชลบุรีจะให้การสนับสนุนส่งเสริมทั้งใน

ด้านนโยบายและการบริหารจัดการด้านการกีฬา, ด้านโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์กีฬา และด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มในจังหวัดชลบุรี (Ministry of Tourism and Sports, 2017) ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการสนับสนุนส่งเสริมด้านนโยบาย ให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี

ดังนั้น เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานด้านการกำหนดนโยบายให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังแล้วหาความต้องการจำเป็น เพื่อสร้างเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี ว่ากลุ่มผู้สูงอายุในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีนั้น มีความต้องการจำเป็นทางการออกกำลังกายในด้านต่าง ๆ อย่างไรบ้าง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ จะได้นำข้อมูลไปทำการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายให้กับกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อเป็นการพัฒนาสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุให้มีสุขภาพแข็งแรง และลดโอกาสการเกิดโรคเรื้อรังที่จะเกิดขึ้นในกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี โดยจังหวัดชลบุรีมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 194,605 คน ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากพื้นที่ที่มีประชากรผู้สูงอายุอาศัยอยู่มากที่สุด คือ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน 48,171 คน (Social Development and Human Security Office of Chon Buri, 2018)

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริการ 2) ด้านราคา 3) ด้านสถานที่ 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านกระบวนการ และ 7) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Kotler, 1997)

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลจากพื้นที่ที่มีประชากรผู้สูงอายุอาศัยอยู่มากที่สุด คือ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งสิ้น 48,171 คน โดยใช้แบบสอบถามและเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง **กลุ่มตัวอย่าง** ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นไว้ที่ 95% จากประชากร ได้เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และเก็บข้อมูลใน 2 ช่วงเวลา คือ 06.00-08.00 น. และ 16.00-18.00 น. ในพื้นที่ให้บริการทางการกีฬาของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี, มหาวิทยาลัยบูรพา, สนามกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี, ลานคนเมือง, สวนสาธารณะจังหวัดชลบุรี, สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติฯ, ค่ายนวมินทราชินี, สวนสาธารณะตำบลบางทราย, สวนสุขภาพเทศบาลเมืองบ้านสวน, และสวนสุขภาพตำหนักน้ำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 7 ด้าน จำนวน 33 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการวิจัยเพื่อตรวจแก้ไข และปรับปรุงให้เหมาะสม 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และประเมินคำถามแต่ละข้อโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index Objective-Item Congruence: IOC) ซึ่งมีค่าดัชนีเท่ากับ 0.93 3) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และได้การรับรองในโครงการวิจัยเลขที่ TNSU 213/2563 วันที่ 28 มกราคม 2564 หมายเลขใบรับรอง 017/2563 4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปตารางและความเรียง

เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็น แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) ระดับความคิดเห็นมีเกณฑ์คะแนนแต่ละอันดับ ดังนี้ มากที่สุด ให้คะแนน 5 มาก ให้คะแนน 4 ปานกลาง ให้คะแนน 3 น้อย ให้คะแนน 2 น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 (Likert, 1987, cited in Best & Kahn, 1993) และนำคะแนนที่หาค่าเฉลี่ยแล้วมาแปลความหมาย ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง อยู่ในระดับ

น้อย ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด (Kanchanawasri, 2004)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการจำเป็นของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้ค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็นหรือ Modified Priority Needs Index: $PNI_{Modified}$ (Wongwanich, 2015) เป็นวิธีหาความแตกต่างของสภาพที่คาดหวังและสภาพปัจจุบัน แล้วหารด้วยสภาพปัจจุบัน โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$PNI_{Modified} = (I-D)/D$ (เมื่อ PNI หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น, I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง, D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน)

ขั้นตอนที่ 3 สร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี จากความต้องการจำเป็นในขั้นตอนที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Group Operational Seminar) ที่มีหน้าที่และมีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี ตามแผนพัฒนาผู้สูงอายุ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) และแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560-2564) จำนวน 10 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี, สาธารณสุขจังหวัดชลบุรี, ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี, นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี, นายกสมาคมกีฬาแห่งจังหวัดชลบุรี, รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ประจำวิทยาเขตชลบุรี, อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา, ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดชลบุรี, ศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี, นายอำเภอเมืองชลบุรี, และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดการกีฬา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 ท่าน และจากมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ จำนวน 2 ท่าน รวม 3 ท่าน โดยทั้ง 3 ท่าน เป็นอาจารย์ผู้สอนในด้านการจัดการกีฬาเป็นระยะเวลา 10 ปี รวมทั้งสิ้น 13 ท่าน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สัมมนาเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Group Operational Seminar) ที่มีหน้าที่และมีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี รวมทั้งสิ้น 13 ท่าน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมสร้างและประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมิน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี มีลักษณะเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้การประเมินมาตรฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2000) 4 มิติ ได้แก่ มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standards) ความเหมาะสม (Propriety Standards) ความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) และความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) นำเอาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สร้างขึ้นจากสัมมนาเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี มาสร้างแบบประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 2) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการวิจัยเพื่อตรวจแก้ไข และปรับปรุงให้เหมาะสม 3) ประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อตรวจสอบคุณภาพของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบายบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

เกณฑ์เทียบระดับมาตรฐาน พิจารณาค่าเฉลี่ยของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี ทั้ง 4 มิติ ในแต่ละด้าน หากมีค่ามากกว่า 3.50 ถือว่าข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนั้นได้มาตรฐาน สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเป็นนโยบายเพื่อพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรีได้

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี

สภาพปัจจุบันของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านราคา ($\bar{X} = 3.54$) มีระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

สภาพที่คาดหวังของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับความคิดเห็นสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากทุกด้าน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

2. ความต้องการจำเป็นของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี
ความต้องการจำเป็นของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี โดยรวมมี $PNI_{Modified} = 0.20$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ มีค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{Modified} = 0.22$) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง และค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็นของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี เป็นรายด้าน

ด้าน	ระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบัน			ระดับความคิดเห็นสภาพที่คาดหวัง			$PNI_{Modified}$
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ	3.45	0.50	ปานกลาง	4.41	0.49	มาก	0.22

ด้านราคา	3.54	0.50	มาก	4.41	0.49	มาก	0.19
ด้านสถานที่	3.52	0.50	มาก	4.39	0.49	มาก	0.20
ด้านส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์	3.53	0.50	มาก	4.40	0.49	มาก	0.20
ด้านบุคคล	3.52	0.50	มาก	4.39	0.49	มาก	0.20
ด้านกระบวนการ	3.48	0.50	ปานกลาง	4.39	0.49	มาก	0.21
ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	3.51	0.50	มาก	4.38	0.49	มาก	0.20
รวม	3.50	0.50	มาก	4.39	0.49	มาก	0.20

3. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี เป็นรายชื่อ

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี เป็นรายชื่อ โดยนำมาจากค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น สูงสุด 2 ข้อ ของแต่ละด้าน ซึ่งโดยรวมน่ามี $PNI_{Modified} = 0.20$ เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีการบำรุงรักษาสภาพของอุปกรณ์กีฬาต่าง ๆ ให้สามารถพร้อมใช้งานเสมอ ($PNI_{Modified} = 0.24$) มีการให้บริการอุปกรณ์กีฬาที่ได้มาตรฐาน สะอาด และปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุในทุกชนิดกีฬาและการออกกำลังกาย ($PNI_{Modified} = 0.23$) มีค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็น 2 ลำดับแรก รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็นของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี สูงสุด 2 ข้อ ของแต่ละด้าน

รายการ	$PNI_{Modified}$
ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ	0.22
(1) มีการบำรุงรักษาสภาพของอุปกรณ์กีฬาต่าง ๆ ให้สามารถพร้อมใช้งานเสมอ	0.24
(2) มีการให้บริการอุปกรณ์กีฬาที่ได้มาตรฐาน สะอาด และปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุในทุกชนิดกีฬาและการออกกำลังกาย	0.23
ด้านราคา	0.19
(1) ค่าบริการมีความเหมาะสมในการเข้าร่วมกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ	0.20
(2) ผู้สูงอายุไม่ควรเก็บค่าบริการ	0.19
ด้านสถานที่	0.20
(1) มีจุดปฐมพยาบาล ห้องปฐมพยาบาลสำหรับผู้สูงอายุในบริเวณสถานที่การออกกำลังกาย	0.21
(2) มีการป้องกันและรักษาความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ	0.21
ด้านส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์	0.20
(1) มีบริการเสริมอื่น ๆ เช่น การบริการทดสอบสมรรถภาพสำหรับผู้สูงอายุ การอบรมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ	0.21
(2) มีการจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่น วันกีฬาแห่งชาติ การจัดการแข่งขันกีฬาสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น	0.21
ด้านบุคคล	0.20
(1) มีผู้ฝึกสอนและเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถ เช่น แนะนำการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุที่ถูกต้อง และสามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นหากเกิดอุบัติเหตุขณะออกกำลังกายหรือหลังออกกำลังกายได้	0.21
(2) มีผู้ฝึกสอนและเจ้าหน้าที่ที่สามารถแนะนำการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ และสามารถอธิบายการใช้อุปกรณ์กับผู้สูงอายุได้อย่างเข้าใจชัดเจน	0.21
ด้านกระบวนการ	0.21
(1) มีการจัดทำเอกสารหรือป้ายแนะนำข้อพึงปฏิบัติข้อควรระวังในการใช้บริการสำหรับผู้สูงอายุ	0.21
(2) มีการเตรียมพร้อมแก้ไขปัญหาได้ทันทีหากเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น ผู้สูงอายุได้รับบาดเจ็บ เป็นลม หัวใจวาย เป็นต้น	0.21

ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	0.20
(1) มีการตกแต่งพื้นที่เพื่อสร้างบรรยากาศในการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายและสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ	0.21
(2) มีการจัดทำป้ายแสดงแผนผังของสนามกีฬาเพื่อความสะดวกในการใช้บริการสำหรับผู้สูงอายุ	0.21
รวม	0.21

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยจึงได้นำประเด็นในแต่ละข้อมาสรุป แล้วนำเสนอเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียร่วมกันสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้

1) ด้านการบริการ (Product or Service) ควรมีการบำรุงรักษาสภาพของอุปกรณ์กีฬาต่าง ๆ ให้พร้อมใช้งานเสมอ และการให้บริการอุปกรณ์กีฬาที่ได้มาตรฐาน สะอาด และปลอดภัย โดยให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการวางแผนการปรับปรุง มีแผนการบำรุงรักษาตามรอบปีงบประมาณ และมีการกำกับติดตามการใช้งบประมาณด้วย รวมถึงมีนโยบายการทำความสะอาดอุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์การออกกำลังกายทุกชนิดให้สะอาด และพร้อมใช้งานเสมอ

2) ด้านราคา (Price) ไม่ควรเก็บค่าบริการสำหรับผู้สูงอายุ หรือเก็บค่าบริการให้มีความเหมาะสมในการเข้าร่วมกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี, มหาวิทยาลัยบูรพา, องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีนโยบายเรื่องการจัดเก็บค่าบริการให้มีความเหมาะสม หรือไม่เก็บค่าบริการสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อดึงดูดให้ผู้สูงอายุมาใช้บริการและออกกำลังกายให้มากขึ้น

3) ด้านสถานที่ (Place) ควรมีจุดปฐมพยาบาล ห้องปฐมพยาบาลสำหรับผู้สูงอายุในบริเวณสถานที่การออกกำลังกาย และมีการป้องกันและรักษาความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยทุกหน่วยงานเห็นว่าควรมีนโยบายเรื่องการป้องกันและรักษาความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยให้มีจุดปฐมพยาบาล ห้องปฐมพยาบาลสำหรับผู้สูงอายุในบริเวณที่ออกกำลังกาย โดยให้จัดเตรียมจุดปฐมพยาบาลในพื้นที่หรือเขตพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงาน และมีการจัดอบรมเรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้กับผู้ฝึกสอนและเจ้าหน้าที่ด้วย

4) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ควรมีบริการเสริมอื่น ๆ เช่น การบริการทดสอบสมรรถภาพสำหรับผู้สูงอายุ การอบรมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ และมีการจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสพิเศษ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ และให้หน่วยงานที่มีความพร้อม เช่น มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี, มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผู้ดำเนินการทางด้านการทดสอบสมรรถภาพ และการจัดแข่งขันกีฬาสำหรับผู้สูงอายุ

5) ด้านบุคคล (People) ควรมีผู้ฝึกสอนและเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถ เช่น แนะนำการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุที่ถูกต้อง สามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นหากเกิดอุบัติเหตุได้ และสามารถอธิบายการใช้อุปกรณ์อย่างเข้าใจชัดเจน โดยทุกหน่วยงานมีนโยบายร่วมกันว่าควรมีผู้ฝึกสอนและเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถดังกล่าว โดยให้มีการจัดอบรมผู้ฝึกสอนและเจ้าหน้าที่ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

6) ด้านกระบวนการ (Process) ควรมีการจัดทำเอกสารหรือป้ายแนะนำข้อพึงปฏิบัติข้อควรระวังในการใช้บริการสำหรับผู้สูงอายุ และมีการเตรียมพร้อมแก้ไขปัญหาด้านที่หากเกิดเหตุฉุกเฉิน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นว่าควรมีนโยบายเรื่องการจัดทำเอกสารหรือป้ายแนะนำ ข้อพึงปฏิบัติ คำแนะนำในการออกกำลังกาย ข้อควรระวังในการใช้บริการสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ทุกหน่วยงานนำไปเผยแพร่ และให้ทุกหน่วยงานที่ให้บริการมีการวางแผนเตรียมพร้อมในการให้ความช่วยเหลือหากเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น และมีการวางแผนเตรียมพร้อมแก้ไขปัญหาด้านที่หากเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น

7) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) ควรมีการตกแต่งพื้นที่เพื่อสร้างบรรยากาศในการเล่นกีฬา และจัดทำป้ายแสดงแผนผังเพื่อความสะดวกในการใช้บริการสำหรับผู้สูงอายุ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นควรให้จัดทำแผนผังสถานที่ สนามกีฬา พื้นที่สำหรับบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายให้ชัดเจน รวมถึงจัดพื้นที่ให้มีความสะดวก ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุที่มาใช้บริการด้วย

5. ประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบายบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี

การประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบายบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี จากผู้มีส่วนได้เสีย โดยประเมินมาตรฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2000) 4 มิติ ได้แก่ มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy standards) ความเหมาะสม (Propriety standards) ความเป็นไปได้ (Feasibility standards) และความเป็นประโยชน์ (Utility standards) สรุปผลได้ดังแสดงตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้ประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบายบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี

ประเมินข้อเสนอแนะเชิงนโยบายบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้		ความเป็นประโยชน์	
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ
ด้านผลิตภัณฑ์หรือบริการ								
ควรมีนโยบายการทำความสะอาดอุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์การออกกำลังกายทุกชนิดให้สะอาด ได้มาตรฐาน สะอาด ปลอดภัย และพร้อมใช้งานเสมอ	4.90	0.32	4.50	0.53	4.70	0.48	4.60	0.52
ด้านราคา								
ควรมีนโยบายเรื่องการจัดเก็บค่าบริการให้มีความเหมาะสมหรือไม่เก็บค่าบริการสำหรับผู้สูงอายุ	4.70	0.48	4.70	0.48	4.80	0.42	4.60	0.52
ด้านสถานที่								
ควรมีนโยบายเรื่องการป้องกันและรักษาความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยให้มีจุดปฐมพยาบาล ห้องปฐมพยาบาลสำหรับผู้สูงอายุในบริเวณที่ออกกำลังกาย	4.30	0.48	4.30	0.48	4.20	0.42	4.40	0.52
ด้านส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์								
ควรมีนโยบายเรื่องบริการเสริมอื่น ๆ เช่น การบริการทดสอบสมรรถภาพสำหรับผู้สูงอายุ การอบรมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ	4.30	0.48	4.40	0.52	4.30	0.48	4.30	0.48

ผู้สูงอายุ และมีการจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

ด้านบุคคล

ควรมีนโยบายเรื่องการใช้ผู้ฝึกสอนและเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้

ความสามารถ เช่น แนะนำการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุที่
ถูกต้อง สามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นหากเกิดอุบัติเหตุได้ และ
สามารถอธิบายการใช้อุปกรณ์อย่างเข้าใจชัดเจน

4.40 0.52 4.30 0.48 4.40 0.52 4.40 0.52

ด้านกระบวนการ

ควรมีนโยบายเรื่องการจัดทำเอกสารหรือป้ายแนะนำข้อพึง

ปฏิบัติข้อควรระวังในการใช้บริการสำหรับผู้สูงอายุ และมีการ
วางแผนเตรียมพร้อมแก้ไขปัญหาได้ทันทีหากเกิดเหตุฉุกเฉิน

4.70 0.48 4.70 0.48 4.60 0.52 4.60 0.52

ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ

ควรมีนโยบายเรื่องการจัดตกแต่งพื้นที่เพื่อสร้างบรรยากาศในการ

เล่นกีฬา และจัดทำป้ายแสดงแผนผังเพื่อความสะดวกในการใช้
บริการสำหรับผู้สูงอายุ

4.50 0.53 4.50 0.53 4.50 0.53 4.40 0.52

รวม

4.54 0.50 4.49 0.50 4.50 0.50 4.47 0.50

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี

1) **ด้านการบริการ (Product or Service)** ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการวางแผนการปรับปรุง มีแผนการบำรุงรักษาตามรอบปีงบประมาณ และมีการกำกับติดตามการใช้งบประมาณด้วย รวมถึงควรมี นโยบายการทำความสะอาดอุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์การออกกำลังกายทุกชนิดให้สะอาด ได้มาตรฐาน สะอาด ปลอดภัย และพร้อมใช้งานเสมอ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทินกร โรงคัม (Rongkum, 2015) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อผู้บริโภคเจนเนอเรชัน วายในการเลือกฟิตเนสในอำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่ผู้บริโภคให้ความสนใจมากที่สุด คือ การให้บริการของทางฟิตเนสในเรื่องเครื่องมือที่ให้บริการจะต้องมีความเป็นมาตรฐาน ปลอดภัย และความสะอาด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวัฒน์ ปัญญาณี (Panyamee, 2022) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายในสถาบันการพลศึกษา พบว่า สถาบันการพลศึกษา ควรมีการตรวจสอบสภาพการใช้งานสถานออกกำลังกาย อุปกรณ์ออกกำลังกาย และสิ่งอำนวยความสะดวก อย่างสม่ำเสมอ ให้อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ

2) **ด้านราคา (Price)** ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีนโยบายเรื่องการจัดเก็บค่าบริการให้มีความเหมาะสม หรือไม่เก็บค่าบริการสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อดึงดูดให้ผู้สูงอายุมาใช้บริการและออกกำลังกายให้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟารีดา ยูมาดีน และกิตติ แก้วเขียว (Yumadeen and Kaewkhiew, 2019) ที่ ศึกษา ส่วนประสมการตลาดบริการและคุณภาพบริการที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจใช้บริการสถานออก กกำลังกายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคาส่งผลต่อการ ตัดสินใจใช้บริการสถานออกกำลังกายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรศักดิ์ ชาพรอมมา (Chapromma, 2017) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการฟิตเนส

เซ็นเตอร์ที่เปิดให้บริการ 24 ชั่วโมง ของผู้บริโภคนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านราคา ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับค่าสมาชิกที่เหมาะสมกับคุณภาพการให้บริการ

3) ด้านสถานที่ (Place) ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีนโยบายเรื่องการป้องกันและรักษาความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ โดยให้มีจุดปฐมพยาบาล ห้องปฐมพยาบาลสำหรับผู้สูงอายุในบริเวณที่ออกกำลังกาย โดยให้จัดเตรียมจุดปฐมพยาบาลในพื้นที่หรือเขตพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงาน และมีการจัดอบรมเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้กับผู้ฝึกสอนและเจ้าหน้าที่ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาลย์ เกตุศิริ (Ketsiri, 2017) ที่ศึกษาเรื่อง ความต้องการทางด้านกายการออกกำลังกายของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้มีการจัดสร้างห้องปฐมพยาบาลสำหรับผู้สูงอายุบริเวณสถานที่การออกกำลังกาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตย์เทพ โชติวงษ์กิตติโชค (Chotewongkittichoke, 2010) ที่ศึกษาเรื่อง ความต้องการการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุที่มาใช้ศูนย์บริการผู้สูงอายุดินแดง พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านกายการออกกำลังกายโดยตรง สามารถออกแบบกิจกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสม และดูแลผู้สูงอายุตลอดการออกกำลังกาย

4) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสพิเศษ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ และให้หน่วยงานที่มีความพร้อม เช่น มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตชลบุรี, มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นผู้ดำเนินการทางด้านทดสอบสมรรถภาพ และการจัดแข่งขันกีฬาสำหรับผู้สูงอายุ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิรฉิพา เรืองกล (Ruangkol, 2015) ที่ศึกษาเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดและคุณภาพในการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้าวีฟิตเนส โซไฮตี้ กรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรปัจจัยคุณภาพในการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยด้านความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า (Responsiveness) มีค่าขนาดอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้ามากที่สุด และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ปรียานุช ชามพูนท (Champunot, 2007) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของพยาบาลวิชาชีพ พบว่า ทางหน่วยงานควรมีการวางแผนด้านการจัดการและปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมและตอบสนองกับความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุให้เพิ่มมากขึ้น

5) ด้านบุคคล (People) ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีนโยบายร่วมกันว่าควรมีผู้ฝึกสอนและเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถดังกล่าว โดยให้มีการจัดอบรมผู้ฝึกสอนและเจ้าหน้าที่ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มุกดาวรรณ สมบูรณ์วรรณ (Somboonwanna, 2015) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานออกกำลังกายขนาดใหญ่ ได้แก่ ฟิตเนสเฟิร์สท์, เวอร์จินแอคทีฟ, ทูฟิตเนส, วิฟิตเนส ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร เทรนเนอร์มีความรู้ความสามารถ ตั้งใจในการให้บริการส่งผลต่อการตัดสินใจในการใช้บริการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวัฒน์ ปัญญาณี (Panyamee, 2022) ที่ศึกษา แนวทางการพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายในสถาบันการพลศึกษา พบว่า ควรมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการ

ใช้บริการทางการกีฬาและการออกกำลังกาย อุปกรณ์ออกกำลังกาย และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงข้อปฏิบัติในการออกกำลังกายอย่างถูกวิธี

6) ด้านกระบวนการ (Process) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีนโยบายเรื่องการจัดทำเอกสารหรือป้ายแนะนำ ข้อพึงปฏิบัติ คำแนะนำในการออกกำลังกาย ข้อควรระวังในการใช้บริการสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ทุกหน่วยงานนำไปเผยแพร่ และให้ทุกหน่วยงานที่ให้บริการมีการวางแผนเตรียมพร้อมในการให้ความช่วยเหลือหากเกิดเหตุฉุกเฉินขึ้น และมีการวางแผนเตรียมพร้อมแก้ไขปัญหาได้ทันทีหากเกิดเหตุฉุกเฉิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บดินทร์ เจริญประดับกุล และ ภักดี มานะหิรัญเวท (Pradapkul and Manahirunwet, 2015) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการของลูกค้าในเขตกรุงเทพฯ กรณีศึกษาผู้ใช้บริการสถานออกกำลังกายฟิตเนสเฟิร์ส พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการในด้านการแจ้งข้อมูลข่าวสารและข้อมูลต่าง ๆ สม่่าเสมอ มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนีย์ หวายทิพย์ (Whaithip, 2009) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคที่ใช้บริการธุรกิจศูนย์ออกกำลังกายในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านกระบวนการที่มีผลต่อการไปใช้บริการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความชัดเจนของเอกสารและข้อตกลงการเข้าใช้บริการ เพื่อความสะดวกของการใช้บริการ

7) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้จัดทำแผนผังสถานที่ สนามกีฬา พื้นที่สำหรับบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายให้ชัดเจน รวมถึงจัดพื้นที่ให้มีความสะดวก ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุที่มาใช้บริการด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงศ์ ทิพย์เสถียร (Thipsathien, 2019) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจใช้บริการฟิตเนส REAL GYM รามคำแหง กรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดวางอุปกรณ์ออกเป็นโซนอย่างเป็นระเบียบ เอื้อต่อการใช้บริการของลูกค้า อีกทั้งการแนะนำการใช้งานอุปกรณ์ให้กับลูกค้า จะทำให้ลูกค้าประทับใจและตัดสินใจใช้บริการบ่อยครั้งขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บดินทร์ เจริญประดับกุล และ ภักดี มานะหิรัญเวท (Charoenpradapkul and Manahirunvet, 2015) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้บริการของลูกค้าในเขตกรุงเทพฯ กรณีศึกษาผู้ใช้บริการสถานออกกำลังกายฟิตเนสเฟิร์ส พบว่า ปัจจัยด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ด้านสภาพแวดล้อมภายในที่ดี มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ เช่น ผู้สูงอายุต้องการกิจกรรมทางด้านกายภาพที่เบาและเหมาะกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ เช่น โยคะ มวยจีน ไทเก๊ก เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้สูงอายุเท่าที่ควร ซึ่งถ้าทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดกิจกรรมที่ตอบสนองกับความต้องการของผู้สูงอายุได้แล้ว ผู้สูงอายุก็จะเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น
2. การเก็บข้อมูลงานวิจัยนี้เก็บจากประชากรผู้สูงอายุอาศัยอยู่มากที่สุด คือ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านรายได้ที่มีความหลากหลาย ทำให้ความต้องการจำเป็นนี้มาจาก

ผู้สูงอายุที่มีความหลากหลายทางด้านรายได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงสามารถนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนี้ไปใช้ในการพัฒนาบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรีได้

3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในพื้นที่อื่น ๆ ของจังหวัดชลบุรี เพื่อให้เกิดความหลากหลายในข้อมูลทางด้านความต้องการจำเป็นของบริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชลบุรี

เอกสารอ้างอิง

- Best. J. W., & Kahn J. V. (1993). *Research In Education* (7th ed). Boston, M.A.: Allyn And Bacon.
- Champunot, P. (2007). *Nursing Management On elderly Health Promotion of Professional Nurses* (Master's Thesis). Faculty of Nursin, Naresuan University.
- Chapromma, J. (2017). *Factors Affecting Consumer Choice Of 24 Hour Fitness Centers In Bangkok, Thailand* (Master's Thesis). Faculty of Commerce and Accountancy, Thammasat University.
- Charoenpradapkul, B. and Manahirunvet, P. (2015). Factors That Influence A Customer's Behavior Toward Decision-Making in Selection of The Gym in Bangkok: Case Study Fitness First. *Journal of Rangsit Graduate Studies in Business and Siocial Sciences*. 1(1): 104-117.
- Chotewongkittichoke, A. (2010). *A Study of Needs for Exercise for Elderly in Din Daeng* (Master's Thesis). Faculty of Science, Chandrakasem Rajabhat University.
- Kanchanawasri, S. (2004). *Evaluation theory* (4th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Ketsiri, S. (2017). Need For Exercise of Elderly In Amphoe Mueang Nakhon Nayok Province. *The Journal of Faculty Of Applied Arts. King Mongkut's university of technology north Bangkok.*, 9(2); 58-69.
- Kotler, P. (1997). *Marketing management: analysis, planning implementation and control*. (9th ed). New Jersey: Asimmon & Schuster.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. In Reading in Fishbeic, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.
- Ministry of Social Development and Human Security. (2018). *Social Development and Human Security Office of Chon Buri's Reports*, 1; 1-5.
- Ministry of Social Development and Human Security. (2018). *The 2nd National Plan on The Elderly 2002-2021 (2nd Revision 2018)*, 1; 1-30.

- Ministry of Tourism and Sports. (2017). *National Sports Development Strategy Plan No.6 (2017-2021)*. Bangkok: WVO Officer of Printing Mill. 1; 1-98.
- Panyamee, A. (2022). The Guidelines to Develop Sports and Exercise Services in the Institute of Physical Education. *Journal of Health, Physical Education and Recreation*. 48(1) ; 60-74.
- Rongkum, T. (2015). *Services Marketing Mix Affecting Generation Y Consumers Towards Selecting Fitnesses in Mueang Chiang Mai District*. BA: Independent Study (IS). Chiang Mai University.
- Ruangkol, J. (2015). *Marketing Mix and Service Quality - Effects on We Fitness Society (Bangkok) Customer Satisfaction* (Master's Thesis). Graduate School, Bangkok University.
- Somboonwanna, M. (2015). *Factor Affecting Consumer Decision Toward Fitness Center*. Master's Thesis, Faculty of Commerce and Accountancy Thammasat University.
- Stufflebeam, D. L. (2000). The Methodology of Meta-evaluation as Reflected in Metavaluation by the Western Michigan University Evaluation Center. *Journal of Personnel Evaluation in Education*. 14(1): 95-125.
- Thipsathien, N. (2019). *The Marketing Mix Factors affecting Behaviors Decision of Using Service Real Gym Fitness, Ramkhamhaeng*. Bangkok. BA: Independent Study (IS). Ramkhamhaeng University.
- Whaithip, S. (2009). *Study of Consumers Behavior Toward The fitness Business in Amphur Muang Nakhonratchasima*. BA: Independent Study (IS). Rajamangala University Of Technology Isan.
- Wongwanich, S. (2015). *Needs Assessment Research*. Bangkok: Chulalongkorn University Publishing.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an Introduction Analysis*. New York: Harper and Row Publisher.
- Yumadeen, F. and Kaewkhiew, K. (2019). Service Marketing Factor and Service Quality Affecting Consumer Decision Making Behavior in Using Fitness Center Service in Chumphon Metropolitan Area, *Electronic Journal of Open and Distance Innovative Learning (e-JODIL)*. 9(2): 53-64.